

گزارش تكليف پيادهسازى الگوريتم Back Propagation

داریوش حسنپور آده

9401184

۱ مقدمه

۲ برنامهی نوشته شده

برنامه به زبان ++ در محیط لینوکس نوشته شده است، که دادههای آموزشی و تست ذخیره شده به فرمت متلب را از پوشه ی دادهها می خواند. برای راحتی کار ابتدا دادههای MNIST را به در متلب بارگذاری کردم و سپس با توجه به اندیسهای دادههای ارزیاب ۲ دادههای اولیه را به دو دسته ی دادههای آموزشی و دادههای ارزیابی تقسیم کرده و سپس دادههای ارزیابی را به انتهای دادههای آموزشی اضافه کرده و در نهایت دادهها را در یک فایل به فرمت متلب ذخیره سازی کردم. از آنجایی که دادههای ارزیابی در انتهای دادههای آموزشی اضافه

Back Propagation

Evaluation Set⁷

شدهاند دادههای آموزشی که تعدادشان ۵۰،۰۰۰ عدد و دادههای ارزیابی به تعداد ۱۰،۰۰۰ عدد به راحتی قابل جداسازی میباشد. برای دادههای تست نیز همین روند اجرا میشود، یعنی دادهها در متلب بارگذاری می شود و سپس در فایلی ذخیره میشود.

بعد از آماده و ذخیرهسازی دادههای آموزشی و تست، دادههای ذخیره شده به فرمت متلب از فایلهای مربوطه خوانده می شود و بعد از نگاشت ساختمان داده ی دادههای خوانده شده به ساختمان دادهای که برنامه ی نوشته شده با آن سازگار می باشد شبکه ی عصبی با ساختار گفته شده در قسمت قبل ساخته شده و مقدار دهی اولیه می شود. سپس دادههای آموزشی بسته به نوع آموزش دستهای آیا برخط به ازای هریک از قسمتهای آمده در تکلیف آموزش، ارزیابی و تست می گردد. در مورد قطع زود هنگام آموزش، آموزش شبکه در ۲ صورت زودتر از موعد مقرر (حداکثر تعداد دوره ((a))) قطع می شود. اولی در صورتی که بیش از ((a)) دوره پشت سرهم درصد دقت شبکه بروی دادههای ارزیابی کاهش پیدا کند؛ و دومی در صورتی که میانگین مقادیر MSE خروجیهای شبکه در دادههای ارزیابی کمتر از ((a))0.0 شود.

۱.۲ وابستگیهای برنامه

در مورد وابستگیهای ^{2} برنامه ی نوشته شده، برنامه از کتابخانه ی معروف Boost نسخه ی ۱.۵۲ برای استفادههای عمومی و از کتابخانه ی Matio نخیره شده به فرمت متلب استفاده می شود. از آنجایی که برای آموزش شبکههای عصبی عملیات مبتنی بر ماتریسها ساده ترین راه برای پیاده سازی می باشد از کتابخانه ی Eigen نسخه ی ۳.۲.۷ برای کاربردهای ماتریسی و جبرخطی استفاده شده است. دو کتابخانه ی اول باید در سیستم عامل نصب و قابل دسترسی برای کامپیالر باشد ولی در مورد کتابخانه ی سوم به صورت جاسازی شده ^{4} همراه کدها آمده است. برنامه توسط کامپایلر ^{4} استفاده شده است که هردوی شده و نیز برای راحتی کامپایل کردن برنامه از ابزار Make نسخه ی برنامه ^{4} از ابزار Git نسخه ی ۲.۶.۲ استفاده شده است که هردوی این ها باید در سیستم نصب باشد. همچنین جهت مدیریت نخسه ی برنامه مورد نیاز نیست و صرفا جهت توسعه ی برنامه مورد استفاده قرار گرفته است.

Batch*

Online*

^{5 1} A

Epoch^δ

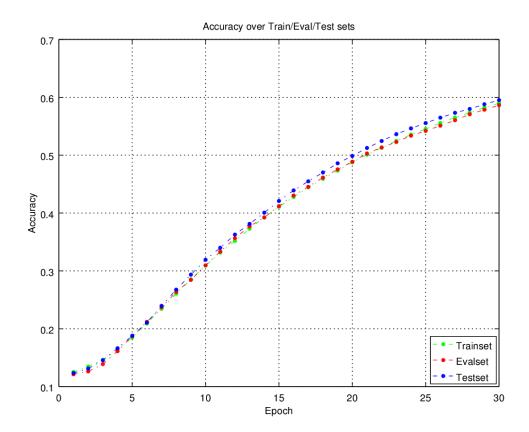
Dependency 8

Embedded^V Control Version^A

٣ نتايج قسمتها

١.٢ قسمت الف

در این قسمت ما با در نظر گرفتن مقدار گام ۴.۰ به تعداد حداکثر ۳۰ دوره دادههای آموزشی را به شبکه به صورت دستهای خوراندیم، و در نهایت دقت 0.00 را رو دادههای تست بدست آوردیم. توجه شود که این مقدار از آنچه که در کتاب آمده کمتر است زیرا اول اینکه در کتاب دادهها به صورت دستههای کوچک با اندازه های ۱۰ به شبکه خورانده است پس در نتیجه سریع تر به مقدار هدف همگرا شده است. دوم اینکه همان طور که میدانیم آموزش دادهها به صورت دستهای باعث می شود که شبکه با ملایمت ۱۰ بیشتری به سمت کمینه ی محلی پیش برود بنابرین برای اینکه این شبکه دقت بالایی برسد باید تعداد دوره ی بیشتری آموزش می دید ۱۱. نمودار دقت بروی دادههای از ریابی در طی آموزش در شکل ۱ آمده است. که دقت بروی دادههای از ریابی از 0.00 از 0.00 بیشتری در میزان دقت در هر دوره مشاهده نمی نیز مشاهده می کنیم دقت به صورت ملایم افزایش یافته و افت وخیزی در میزان دقت در هر دوره مشاهده نمی شود (برعکس آنچه که در آموزش به شیوه ی برخط مشاهده می شود).

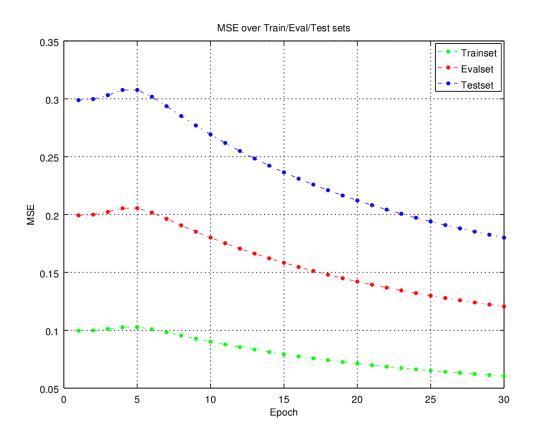
شکل ۱: مقدار دقت بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف برای قسمت الف

 $[\]operatorname{Mini-Batch}^{\P}$

Smooth 1°

۱۱ برای آموزش به صورت دستهای که به دقت ۱۹۸ برسد، نزدیک به ۶ ساعت آموزش نیاز داشت!!

نمودار مقادیر MSE خروجیهای شبکه در دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در شکل ۲ آمده است. همانطور که مشاهده میشود مقادیر MSE کلیهی خروجیها تقریباً با یک روند یکنواخت در طی دورههای مختلف کاهش پیدا میکند ۱۲.

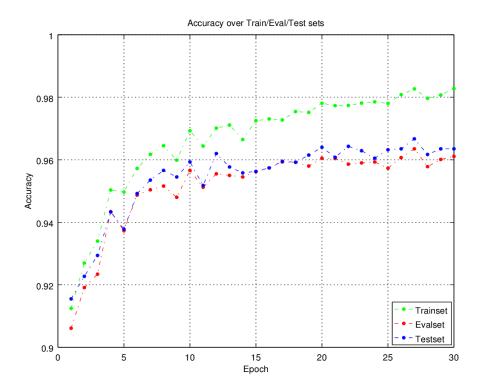

شکل ۲: مقدار میانگین MSE خروجیهای شبکه بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف برای قسمت الف

٤ قسمت ب

در این قسمت با در نظر گرفتن مقدار گام ۰.۳ به صورت برخط به آموزش دادهها پرداختیم که در نهایت به دقت ٪۹۶.۳۵ با حداکثر تعداد ۳۰ دوره بروی دادههای تست رسیدیم که اختلاف زیادی با آنچه که در قسمت اول مشاهده کردیم دارد. نمودار دقت و میزان MSE در شکلهای ۲ و ۴ آمدهاند. در صورت مقایسه ی شکل ۳ با شکل ۱ به وضوح مشاهده می شود که دقت در یادگیری برخط افت وخیز زیادی نسبت به یادگیری دستهای دارد. همچنین با مقایسه ی دستهای دارد ولی در تعداد دوره ی یکسان دقت بالایی نسبت به یادگیری دستهای دارد. همچنین با مقایسه شکل ۴ و ۲ مشاهده می شود که برخلاف یادگیری دستهای که مقادیر MSE خروجیهای آن یک نواخت کاهش می یابد ولی در یادگیری برخط مقادیر MSE افت وخیز زیادی دارد.

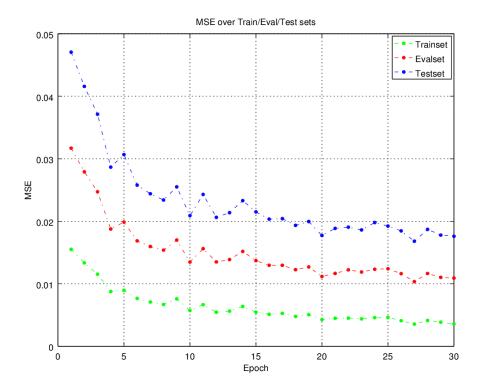
۱۲ جدول مقادیر MSE خروجی ها همراه کدهای برنامه آمده است.

شکل ۳: مقدار دقت بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف برای قسمت ب

بااینکه دقت یادگیری به روش برخط بهتر از یادیگری به روش دستهای میباشد ولی این روش همانند روش یادگیری دستهای هیچیک از معیارها توقف زود هنگام گفته شده در قسمتهای گذشته را ارضا نکرده و بعد از گذران حداکثر تعداد دوره (۳۰ عدد) به پایان مهلت یادگیری خود رسیده است. برای مقایسهی اثر یادگیری برخط اختلاف دقت و مقادیر MSE بدست آمده ی قسمت الف را با این قسمت بدست آورده که در شکلهای ۵ و ۶ آمده است. همانطور که در شکل ۵ مشاهده میشود در کلیهی دورهها میزان دقت شبکهای که به صورت برخط یادگرفته بیشتر بصورت چشم گیری بیشتر از دقت شبکهای است که با یادگیری دستهای آموزش دیده است ولی به مرور زمان یادگیری دستهای به صورت یکنواخت اختلاف دقتش را با یادگیری برخط کاهش داده ولی در یک طول دوره ی یکسان یادگیری برخط بوضوح دقت بهتری را ارائه داده است. همچنین در مورد اختلاف مقادیر همزمان با MSE همیشه یادگیری برخط مقدار MSE کمتری نسبت به یادگیری دستهای داشته ولی به مرور زمان همزمان با افزایش دقت یادگیری دستهای میزان اختلاف MSE کاهش بافته است.

۱۳ تقریبا زمان یادگیری برخط به ازای ۳۰ دوره نزدیک به ۱۵ ساعت شد!!

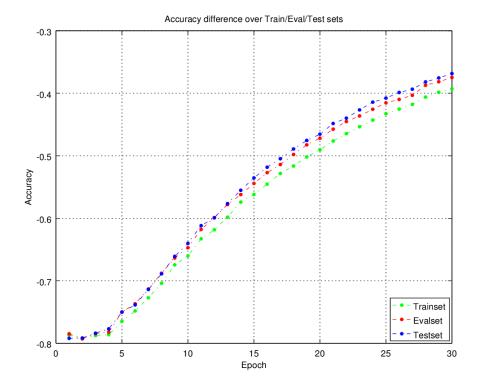

شکل ۴: مقدار میانگین MSE خروجیهای شبکه بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف برای قسمت ب

۵ قسمت ج

در این قسمت با در نظر گرفتن مقدار مومنتم ۲.۰ و مقدار گام ۴.۰ (مثل قسمت الف) به صورت دسته ای دادههای آموزشی را به شبکه دادیم دقت این قسمت بروی دادههای تست M^* میباشد که مقدار دقت کمتر از آنچه که در الف بدست آمده است دارا میباشد، که چون در این قسمت نیز از نحوه ی آموزش دسته ای استفاده شده، علت پایین بودن نسبی دقت در این قسمت مشابه قسمت الف میباشد. همچنین مشابه قسمت الف شبکه را بعد از هر دوره با دادههای ارزیابی آزمودیم که میزان دقت و مقادیر MSE خروجیهای آن در شکل های ۷ و ۸ آمده است.

برای مقایسه ی اثر استفاده ی مومنتم در قسمت الف تکلیف اختلاف دقت و مقادیر MSE بدست آمده ی قسمت الف را با این قسمت بدست آورده که در شکلهای ۹ و ۱۰ آمده است. همان طور که در شکل ۹ مشاهده می شود در 3-0 دوره ی اول میزان دقت بدست آمده در آموزش با استفاده از مومنتم بیشتر از آموزش بدون استفاده از مومنتم می باشد ولی بعد از چند دوره دقت شبکه ای که از مومنتم استفاده نکرده است (قسمت الف) بیشتر است – که این بخاطر خاصیت اینرسی ای است که روش مومنتم دارد و باعث می شود وزن در مقابل تغییرات در وه ای مقاومت بیشتری از خود نشان دهند.

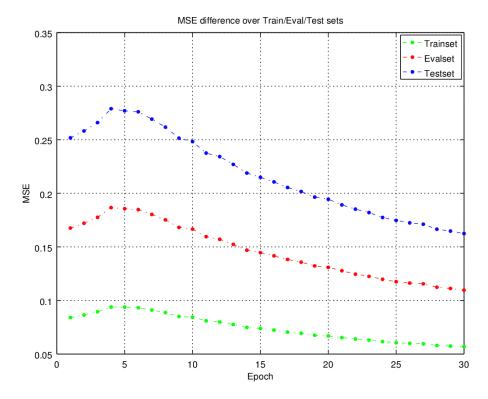

شکل ۵: مقدار اختلاف دقت قسمت الف و قسمت ب بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف

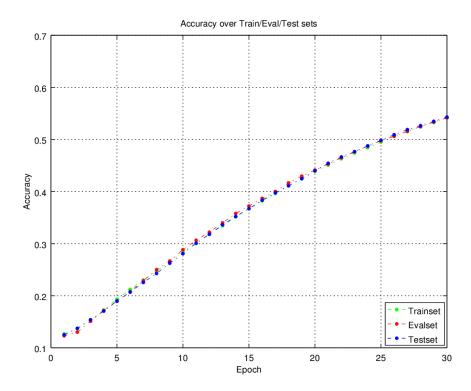
۶ قسمت د

در این قسمت با در نظر گرفتن مقدار منتظم سازی ۱۴ برابر با ۰.۱ و مقدار گام ۰.۴ (مثل قسمت الف) به صورت دسته ای داده های آموزشی را به شبکه دادیم دقت این قسمت بروی داده های تست ۴۲.۷۶٪ می باشد که از دقت نهایی قسمت الف به میزان چند درصدی بیشتر است، که چون در این قسمت نیز از نحوه ی آموزش دسته ای استفاده شده، علت پایین بودن نسبی دقت در این قسمت مشابه قسمت الف می باشد. همچنین مشابه قسمت الف شبکه را بعد از هر دوره با داده های ارزیابی آزمودیم که میزان دقت و مقادیر MSE خروجی های آن در شکل های ۱۱ و ۱۲ آمده است.

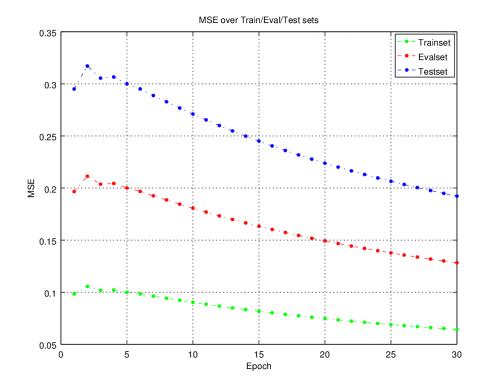
 $^{{\}rm Regularization}^{\, \backslash \, F}$

شکل۶: مقدار اختلاف مقادیر MSE قسمت الف و قسمت ب بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دوره های مختلف

شکل۷: مقدار دقت بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف برای قسمت ج

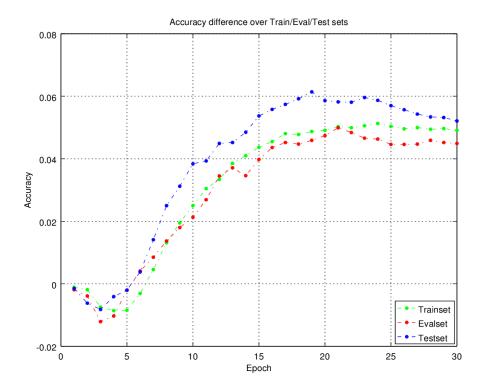

شکل ۸: مقدار میانگین MSE خروجیهای شبکه بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف برای قسمت ج

برای مقایسه ی اثر استفاده ی منتظم سازی در قسمت الف تکلیف اختلاف دقت و مقادیر MSE بدست آمده ی قسمت الف را با این قسمت بدست آورده که در شکلهای ۱۳ و ۱۴ آمده است. همان طور که در شکل ۱۳ مشاهده می شود در ابتدای کار(۱۲ ـ ۱۵ دوره ی اول) میزان دقت قسمت الف بیشتر بوده ولی بعد از این قسمت دقت قسمت د چند درصدی بیشتر از قسمت الف می شود (همین مساله برای اختلاف مقادیر MSE نیز بروار است).

٧ قسمت آخر(نمره اضافي)

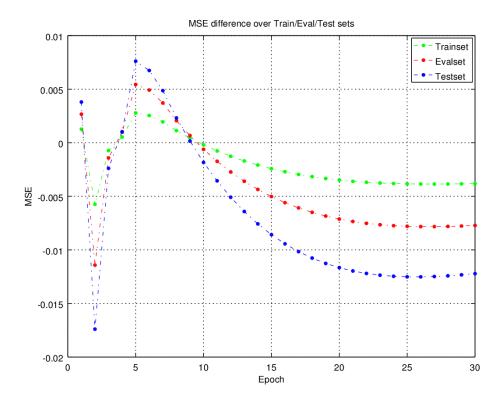
بنده بروی دادههای ورودی(دادههای مربوط عکسهای – نه برچسبها) عملیات کاهش بعد PCA زدم ابعاد دادههای عکس ها را از VAF بعد به 00 بعد کاهش دادم و سپس با شبکهای با ساختار $00 \times 00 \times 00 \times 00$ دادهها را آموزش دادم. در این حالت چون تعداد ورودیهای شبکه کاهش یافته می توان با تعداد نورون کمتری در لایهی مخفی الگوی دادهها را پوشش داد؛ که این کاهش بعد به کاهش حجم محاسباتی و بروزرسانی و زن می انجامد. این کاهش در ساختار این شبکه حدود 0.000 از حجم محاسباتیای که در شبکهای که دادههای اولیه را یاد می گرفت، صرف جویی شده که در نهایت موجود می شود در یک زمان محدود تعداد دوره ی بیشتری نسبت به شبکه ی پیشین طی کند و با در نظر گرفتن زمان یکسان دقت بیشتری بدست آورد. همچنین این کاهش بعد حدود 0.000 به شبکه ی پیشین طی کند و با در نظر گرفتن زمان یکسان دقت بیشتری بدست آورد.

شکل ۹: مقدار اختلاف دقت قسمت الف و قسمت ج بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف

در آموزش این قسمت از روش دستههای کوچک ۱۵ با اندازههای ۱۰ تایی استفاده کردم که دقت و سرعت همگرایی را نسبت کلیهی قسمتهای فوق را بیشتر کرد و میزان دقت آن بروی دادههای تست ٪۹۶.۷۹ بدست آمد. همان طور که قبلا گفته شد کاهش سایز دادهها به کاهش وزنهای شبکه کمک می کند و همچنین استفاده از روش دستههای کوچک بجای روشهای یادگیری دستهای و برخطی به میزان سرعت یادگیری و ملایم بودن دقت شبکه کمک میکند بهطوری که آموزش قسمت الف که به دقتی در حدود ۱۹۸٪ برسد نزدیک ۶ ساعت زمان برد و در قسمت ب نیز برای اینکه به دقتی در حدود ٪۹۶.۳۵ داشت، به ۱۵ ساعت آموزش و ۳۰ دوره نیاز داشت در حالی که بعد از کاهش بعد و استفاده از روش یادگیری دستههای کوچک بعد از ۷ دوره که فقط در ۱۰ دقیقه انجام شد میزان میانگین مقادیر MSE به زیر ۰.۰ و دقت /۹۶.۷۹ را داشت که هم در زمان و هم در تعداد دورهها و هم در دقت از کلیهی نتایج قسمتهای قبلی برتریت داشت. میزان دقت و مقادیر MSE شبکه بعد از استخراج ویژگیها در اشکال ۱۵ و ۱۶ آمده است. در شکل ۱۷ میزان اختلاف دقت قسمتهای الف با دادههای کاهش بعد یافته و یادگیری به روش دستههای کوچک آمده است. همانطور که میبینیم اختلاف چشم گیری بین دقتهای قسمت الف و این قسمت وجود دارد و سرعت اجرا ۴۰ برابر کمتر از سرعت اجرای شبکه بروی دادههای آموزشی کاهش بعد یافته می باشد. همان طور که در شکل ۱۵ مشاهده می شود همانند قسمت الف جهشهای ناگهانی در دقت در دورههای مختلف مشاهده نمی شود و دقت به صورت ملایم تغییر می کند. همین مساله برای شکل ۱۶ نیز مشاهدهی میشود که مقادیر MSE با ملایمت در طی زمان رو به کاهشاند. در شکل ۱۸ از بین دقتهای قسمتهای الف و ج و د، قسمتهای الف و ب تقریباً با یک دقت شروع کردند و قسمت د کمترین دقت را در انتهای کار داشت ولی درنهایت قسمت د بعد از نزدیک به ۶ دوره دقتش و از بقیه بیشتر شد.

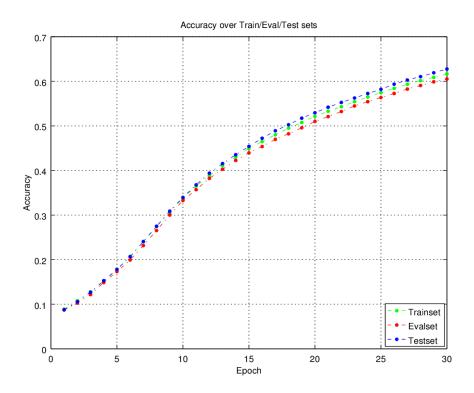
Mini-Batch 10

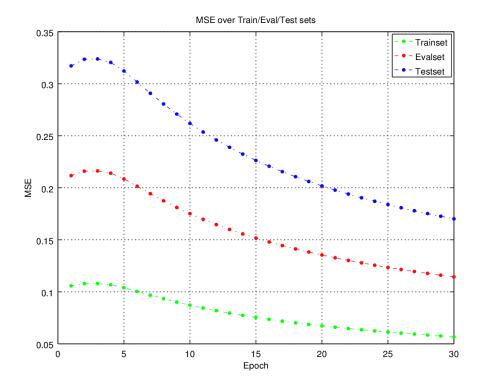
شکل ۱۰: مقدار اختلاف مقادیر MSE قسمت الف و قسمت ج بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف

۸ نتیجهگیری و جمعبندی

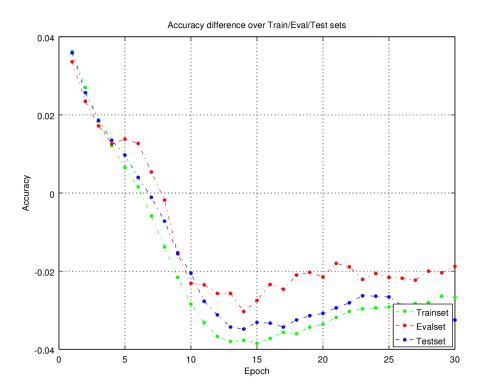
ما در این تکلیف به پیاده سازی الگوریتم انتشار -به عقب پرداختیم و الگوریتم نوشته شده را بروی داده های MNIST اجرا کرده و آزمودیم. در قسمت های مختلف این گزارش به بررسی نتایج اجرای الگوریتم با شیوه های مختلف پرداختیم. همان طور که گفته شد دقت در یادگیری به صورت دسته ای دارای افت وخیز ناگهانی نمی باشد و در آزمایشات ما به صورت ملایم در طی دوره ها رو افزایش بود ولی میزان این افزایش بسیار کم بود بگونه ای که بعد از ۶ ساعت آموزش به دقتی در حدود ۴۵ رسید. در قسمت ب مشاهده کردیم که دارای دقت بیشتری نسبت به دیگر قسمت ها داشت ولی در طی ه ۳ دوره ی معین شده هیچ یک از شروط توقف زودهنگام خود را ارضا نکرد و مانند دیگر قسمت ها بعد ۳۰ دوره به آموزش خاتمه داد و همچنین نسبت به بقیه مدت زیادی برای آموزش نیاز داشت (نزدیک به ۱۵ ساعت!!) و از طرف دیگر افت وخیزهای زیادی در میزان دقتش در دورههای مختلف مشاهده می شد. در قسمت ج نیز مشاهده کردیم که استفاده ی مومنتم باعث اینرسی در بروزرسانی وزنها شد در نتیجه دقتش در مقایسه با قسمت الف با ملایمت بیشتری افزایش یافت و در نهایت دقتی کمتر از قسمت بیشتر از قسمت آورد. در قسمت ج نیز مشاهده کردیم که دقت بروی داده های ارزیابی و تست به مقداری جزیی ها را کاهش بعد دادیم و از ۲۸۴ بعد به ۱۰۵ بعد کاهش دادیم که این کاهش بعد به طرز چشمگیری در سرعت همگرایی و همچنین سرعت اجرای الگوریتم تاثیر گذاشت – حدود ۵۰ برابر سرعت اجرایی، ۶ برابر حافظه ی مصرفی و ۴ برابر سرعت اجرای الگوریتم تاثیر گذاشت – حدود ۵۰ برابر سرعت اجرایی، ۶ برابر حافظه ی مصرفی و ۴ برابر سرعت همگرایی بهتر شدند.

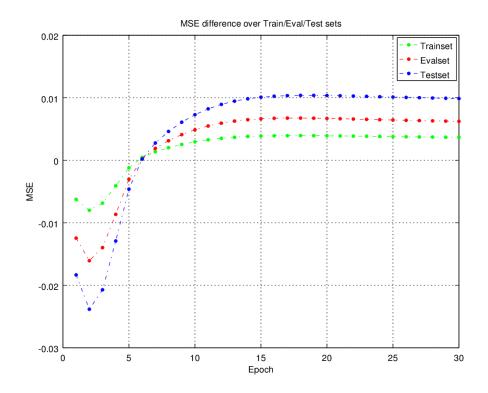
شکل ۱۱: مقدار دقت بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف برای قسمت ج

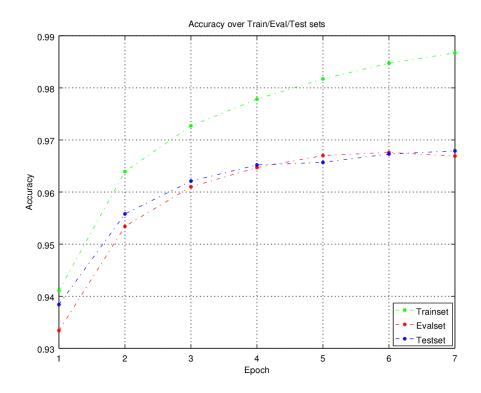
شکل ۱۲: مقدار میانگین MSE خروجیهای شبکه بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف برای قسمت ج

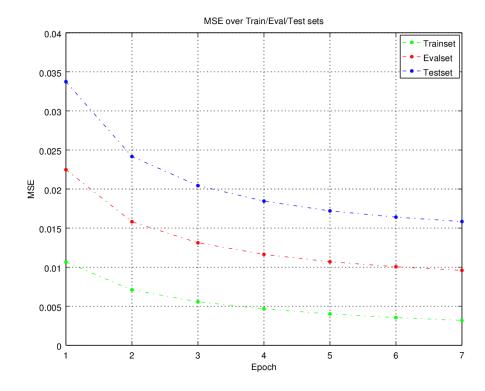
شکل ۱۳: مقدار اختلاف دقت قسمت الف و قسمت د بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف

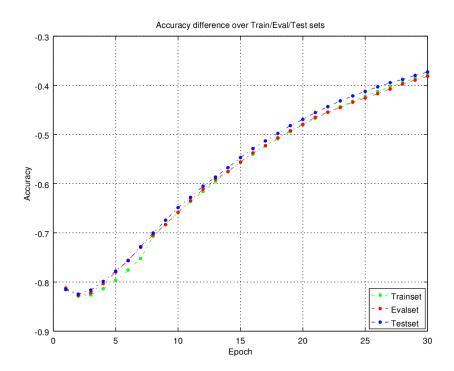
شکل ۱۴: مقدار اختلاف مقادیر MSE قسمت الف و قسمت د بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دوره های مختلف

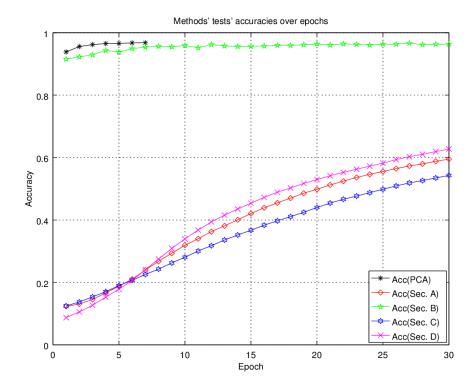
شکل ۱۵: مقدار دقت بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف بعد از کاهش بعد

شکل۱۶: مقدار میانگین MSE خروجیهای شبکه بروی دادههای آموزشی، ارزیاب و تست در دورههای مختلف بعد از کاهش بعد

شکل۱۷: مقدار اختلاف دقت قسمت الف با دقت بدست آمده در شبکهی آموزش دیده با استفاده از دادههای کاهش بعد یافته در دورههای مختلف

شکل ۱۸: میزان دقتهای قسمت مختلف در یک نگاه – همانطور که میبینیم شبکهای که بروی دادههای کاهش بعد آموزش دیده با تعداد دورههای کمتر به دقتی رسید قسمت ب که از بین قسمتهای فوق حداکثر دقت را داشت در انتهای کار خود به آن دقت نرسید(چند صدم با هم اختلاف دارند!!) و زودتر از موعد خاتمه پیدا کرد.